

De leiding van de kerk moet niet over controle gaan

In een homilie bij de viering van de 25ste verjaardag van de consecratie van bisschop William Kenney zei Timothy Radcliffe OP dat een bisschop er voor moet zorgen dat hij ruimte maakt voor God

20 september 2012, 9:00

Bisschop William, ik voel me vereerd dat ik gevraagd ben om bij de vijftiengste verjaardag van uw wijding als bisschop te prediken. U vroeg me om te prediken over wat het betekent om een goede bisschop te zijn. Ik vertelde een van mijn confraters, dat ik daarover wel een beetje zenuwachtig was omdat ik nooit bisschop ben geweest. Hij antwoordde: 'Maak je maar niet ongerust, Timothy. Onwetendheid heeft je nog nooit tegengehouden'.

Maar ik zou u namens de gemeenschap van de Dominicanen willen bedanken om dat U een goede bisschop voor ons bent geweest. Wij hebben allen diep waardering voor uw pastorale en liefhebbende zorg. In het evangelie bidt Jezus: "dat zij één mogen zijn zoals wij één zijn, ik in hen en jij in mij, dat zij volkomen een mogen zijn." De bisschop is iemand die ons tot die eenheid zou moeten brengen door in de praktijk te brengen wat Paulus het „ministerie van verzoening“ noemt. Dit is een helend ministerie, dat de verdeeldheid in de maatschappij en in de Kerk, in de parochies en het bisdom en binnen de Universele Kerk overwint. Maar het is niet om het even welke soort eenheid. Het is een beleven van de eenheid van de Drie-ene God, "dat zij één mogen zijn zoals wij één zijn".

De Kerk had er eeuwen voor nodig om te begrijpen dat dit een liefde in volledige gelijkheid, van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest is. Wij zijn gedoopt in die gelijke liefde. Nu denk ik aan de Ierse Dominicaan, Kardinaal Michael Browne, die na jaren in Rome naar huis terugkeerde. Hij ging de zuster opzoeken die hem als baby in een noodsituatie had gedoopt, om haar te danken. Zij was nu zeer oud en zei: "Eminentie, het was een eer om u te dopen... in de naam van Jezus, Maria en Jozef." Voor een ogenblik was hij in paniek en vroeg hij zich af of hij wel gedoopt was en dacht toen dat haar verstand misschien een beetje in de war was.

De Vader deelt alles met de Zoon en de Geest, zelfs de volledige goddelijkheid. En daarom wordt de bisschop belast met de bouw van een eenheid die ongelijkheid ongedaan maakt, die de zwakken versterkt, die de gemeenschap zuivert van overheersing en onderwerping. Natuurlijk is de Kerk vanaf het begin een hiërarchie geweest, anders zou zij alleen een samengeraapte verzameling van losse individuen en niet het Lichaam van Christus zijn. Maar het is een paradoxale soort hiërarchie, omdat als het van God is, dan moet het altijd, zoals het was, zich altijd ongedaan maken en die ongelijkheid opheffen. Daar lijkt het niet altijd op. Een vroegere bisschop van Limerick is schijnt eens gezegd te hebben: "Iedereen in dit bisdom is gelijk, van mij naar beneden!" De bisschoppen worden gewijd om te regeren. Dat vraagt heel wat beleid, brief schrijven, vergaderingen en het nemen van moeilijke besluiten. Maar de Christelijke besturen is altijd ten dienste van het bestuur van God en van de bisschop. Charles Taylor, de Canadese historicus van ideeën, heeft de stijging van de cultuur van controle in kaart gebracht.

Na de zestiende eeuw was er een verlies van vertrouwen in het bestuur van de zachte voorzienigheid van God en zo was er steeds meer voor ons een impuls om alles te leiden. Wij zien de opkomst van absolute monarchen en gecentraliseerde staatscontrole. Alles moet worden beheerd, overzien gecontroleerd, culminerend in al de absurditeit van eindeloze verordeningen op het gebied van gezondheid en veiligheid. In deze cultuur van controle zou de Kerk een oase van vrijheid moeten zijn, want wij geloven in de heerschappij van God. Maar Kardinaal George van Chicago klaagde onlangs dat de Kerk 'geen rond Christus centreerde kerk is, zoals die verondersteld wordt te zijn; het is een rond de bisschop gecentreerd kerk (National Catholic Reporter 7 oktober 2009, geciteerde door Michael Crosby p.83)

Maar de leiding van de bisschop gaat, geloof ik, altijd over het openen van ruimte voor de leiding van God. Dit omvat dat ervoor gezorgd wordt dat niemand anders bestuurt: de schreeuwlelijkerd heeft het niet voor het zeggen, alles controleren mag niet toegestaan worden aan de bangeriken. De laatste mode mag ons niet manipuleren en ook niet de media en de mensen die dreigen ons in Rome aan te klagen. De leiding van God werkt door de Heilige Geest die over elk lid van het Lichaam van Christus wordt uitgesproken. Zo moet de leiding van de bisschop, zou ik denken, er voor moeten zorgen dat hij er voor zorgt dat schuchtere mensen kunnen spreken, de minderheid aan het woord kan komen, verachte mensen met eerbied worden gehoord en vooral de mensen die het niet met u eens zijn. Zo gaat de leiding van de bisschop niet over controle, maar over het ruimte geven aan de verrassende genade van God. Jezus zegt in de lezing van het evangelie van vandaag: 'Heilig hen in waarheid.' Kardinaal Suhard van Parijs zei in zijn beroemde uitspraak, dat de eerste taak van een priester is om de waarheid te spreken. Er is geen gezonde eenheid behalve in de waarheid. Het probleem is dat wanneer iemand de waarheid begint te spreken hij onenigheid oproept, verdeeldheid veroorzaakt en boze brieven zullen ter tafel komen.

De grootste uitdaging voor de leiding van de Kerk is vandaag aan om eerlijk te spreken en de eenheid te bewaren. Als u in een morele kwestie een stevig standpunt inneemt, dan zullen de media over u heen vallen en als u vragen stelt over wat de Kerk tot dusver heeft onderwezen en wat nieuwe ontwikkeling onderzoekt, dan zorgt u voor een hevige storm. Hoe kunt u zowel de waarheid spreken en de eenheid behouden? Hoe kunnen wij een zijn zonder verward te zijn? Dit vereist van ons een diep vertrouwen in het grote lessen van ons geloof. Maar ook een enorme nederigheid tegenover het geheim van de liefde van de God, dat we nooit kunnen grijpen. Wij zijn een onderwijzende Kerk, aan wie de grote leerstellingen van het Credo, de Drievuldigheid, de goddelijkheid van Christus en de echte aanwezigheid van Christus in de Eucharistie zijn toevertrouwd. Wij moeten deze allemaal met vertrouwen durven te onderwijzen, anders zal onze godsdienst enkel vervelende zedenpreek worden. Maar wij moeten ook bescheiden zijn tegenover het mysterie van God, zoeken naar de waarheid, enthousiast voor al wat iedereen ons kan onderwijzen, ongeacht of zij wel of niet Christelijk zijn. Wij zouden meer moeten letten op de creatieve denkers, romanschrijvers en filmmakers, de dichters en de liedschrijvers, wijze mannen en vrouwen, voor wat zij ons kunnen onderwijzen. Sint Dominicus wilde dat wij als predikers zouden bedelen niet alleen om brood maar ook om waarheid, daarom stuurde hij de eerste broeders naar de beste universiteiten om te studeren. Iedereen die inzicht heeft in de hoogten en de diepten van de liefde, ongeacht of zij wel of niet Christenen zijn, heeft iets om ons te onderwijzen. Als wij hen gezag geven, dan zullen wij gezag hebben. Bisschop Butler, die me wijdde heeft op het

Tweede Vaticaanse Concilie in zijn perfecte Ciceroniaans Latijn gezegd: “Ne timeamus quod veritas veritati noceat”; “Laten we niet vrezen, dat waarheid de waarheid in gevaar kan brengen”.

Iedere waarheid komt van de Heilige Geest. Laten we dan tegenover het vreemde mengsel van wijsheid en stompzinnigheid van onze eigentijdse maatschappij, niet defensief en bang zijn. Want als wij dat zijn, zullen wij enkel een kleine sekte in moeilijkheden worden. Laten we de wijsheid van zelfs de meest onwaarschijnlijke mensen bij elkaar brengen. Dan zullen wij mensen in de eenheid van de liefde van God, die een plaats heeft voor iedereen, verzamelen. En dan, zo verzekert Jezus ons, “zal de wereld weten dat U me hebt gestuurd en van hen gehouden hebt net zoals U van Mij gehouden hebt”.

Timothy Radcliffe OP sprak in de kathedraal van Sint Chad in Birmingham ter gelegenheid van de vijf en twintigste verjaardag van de wijding van Bisschop William Kenney

Vertaald door Antoon L. Boks o.p.

Church leadership is not about control

In a homily to celebrate 25th anniversary of Bishop William Kenney's ordination Fr Timothy Radcliffe OP says a bishop's rule is about opening space for God
20 September 2012, 9:00

Bishop William, I feel enormously honoured to be asked to preach at your twenty fifth anniversary of ordination as a bishop. You asked me to preach on what it means to be a good bishop. I confessed to one of my brethren that I was a little nervous about this since I had never been a bishop. He replied: ‘Don’t worry Timothy. Ignorance has never stopped you before.’

But I would like to thank you on behalf of the community of Blackfriars for being a good bishop for us. We are all deeply appreciative of your pastoral and loving care. In the gospel, Jesus prays: ‘that they may be one even as we are one, I in them and thou in me, that they may become perfectly one.’ The bishop is someone who should gather us into unity, practising what Paul calls the ‘ministry of reconciliation’. This is a healing ministry, overcoming division in society and in the Church, in the parishes and the diocese, and within the Universal Church. But it is not any sort of unity. It is living the unity of the Triune God, ‘that they may be one even as we are one’.

It took the Church centuries to grasp that this is a love of complete equality, of Father, Son and Holy Spirit. We are baptised into an equal love. Though I think of an Irish Dominican, Cardinal Michael Browne, who returned home after years in Rome. He went to see the nun who had baptised him as a baby in emergency, to thank her. She was now very ancient and said, ‘Your Eminence, it was honour to baptise you ... in the name of Jesus, Mary and Joseph.’ For a moment of panic he wondered if he had been baptised at all, and then reflected that perhaps her mind had wandered a little.

The Father shares with the Son and the Spirit, everything, even complete divinity. And so the bishop is charged with building a unity that undoes inequality, which strengthens the weak, which purifies the community of domination and subjugation. Of course the Church has been from the beginning a hierarchy, otherwise she would just be a motley collection of disconnected individuals and not the Body of Christ. But it is a paradoxical sort of hierarchy, because if it is of God, then it must always be, as it were, undoing itself, subverting inequality. It does not always look like that. A former bishop of Limerick is supposed to have said: 'Everyone in this diocese is equal, from me downwards!' Bishops are ordained to govern. Obviously this involves a lot of administration, letter writing, meetings, taking of difficult decisions. But Christian government is always at the service of the rule of God, not the rule of the bishop. Charles Taylor, the Canadian historian of ideas, has plotted the rise of the culture of control.

After the sixteenth century, there was a loss of confidence in the rule of God's gentle providence, and so increasingly there was an impulse for us to manage everything. We see the emergence of absolute monarchs, centralised state control. Everything must be administered, monitored, controlled, culminating in all the absurdity of endless health and safety regulations. In this culture of control, the Church should be an oasis of freedom, for we believe in God's rule. But Cardinal George of Chicago complained recently that the Church 'is not a Christ-centred church, as it is supposed to be; it is a bishop-centred church' (*National Catholic Reporter* October 7 2009, Quoted Michael Crosby p.83)

But the bishop's rule, I believe, is about always opening the space for God's rule. This includes making sure that no one else rules: the bullies must not rule, the fearful must not be allowed to control things. The latest fashion cannot manipulate us; nor the media, nor people who threaten to report you to Rome. God's rule works through the Holy Spirit which is poured into every member of the Body of Christ. So the bishop's government, I would think, is about helping the timid to speak up, the minority to have their word, the despised to be heard with respect and especially those who disagree with you. So the bishop's government is not about control, but opening the space for God's surprising grace. Jesus says in today's gospel: 'Sanctify them in truth.' Cardinal Suhard of Paris famously said that the first task of a priest is to speak the truth. There is no healthy unity except in the truth. The trouble is that when one starts to speak the truth, one is likely to stir up controversy, provoke division, and your desk will be deep in angry letters.

The greatest challenge for Church leadership today is to how to speak truthfully and preserve unity. If you take a strong stand on a moral issue, then the media will fall upon you, and if you question what the Church has so far taught, and explore some new development, then you will stir up a storm. How can you both speak the truth and keep unity? How can we be one without being fuzzy? This requires of us a deep confidence in the great teachings of our faith. But also a vast humility in the face of the mystery of God's love, which is always beyond our grasp. We are a teaching Church, entrusted with the great doctrines of the Creed, the Trinity, the divinity of Christ, the real presence of Christ in the Eucharist. We must dare to teach these with confidence, otherwise our religion will just become tedious moralisation. But we must also be humble in the face of God's mystery, beggars after the truth, eager for what anyone can teach us, regardless of whether they are Christian or not. We should be attuned to the creative thinkers, the

novelists and filmmakers, the poets and song writers, the wise men and women, for what they can teach us. St Dominic wanted us preachers to be beggars, not just for bread but beggars for the truth, which is why he sent the first friars off to the best universities to learn. Anyone who has insight into the heights and depths of love, regardless of whether they are Christians or not, has something to teach us. If we give them authority, then we shall have authority. Bishop Butler, who ordained me, said at the Vatican Council in his perfect Ciceronian Latin: 'Ne timeamus quod veritas veritati noceat'; 'Let us not fear that truth can endanger truth'.

All truth is of the Holy Spirit. So faced with the strange mixture of wisdom and stupidity of our contemporary society, let us not be defensive and afraid. If we are, we shall just become an embattled little sect. Let us gather in the wisdom of even the most unlikely people. Then we shall gather people into the unity of God's love, which has a place for everyone. And then, Jesus assures us, 'the world will know that thou has sent me, and has loved them, even as thou has loved me'.

Father Timothy Radcliffe OP was speaking at the Cathedral of St Chad in Birmingham on the occasion of the twenty-fifth anniversary of the ordination of Bishop William Kenney